

᠒wa'anli choshi Galashia Kāon nu pa tho nnu

Nō ha'an ᠒kēni pwa pisha'akho Krishto ni ᠒gōi nu shhi ti pa ᠒gwa ᠒a pugu shi lo ᠒ji'i mbo ᠒gwa Juu jē pō nu ghan pi᠒ nē, pīe ni mbo ᠒a a pie ᠒a ᠒on ᠒a a lo ᠒ji'i mbo ᠒on Juu nē nii ᠒gunu mbrēi ᠒kaon maa mbo ᠒gan pi᠒? Pōō fī'i ni pia mo᠒ ᠒wa'anli yei ᠒a a lo mbie ᠒a ᠒on nii ᠒gunu mbrēi ᠒kaon maa mbo ᠒gan pi᠒. A fī'i mo᠒ ᠒wa'anli yei ᠒a a wu'ō mbo pi fā'o nu pi᠒ mbī᠒ Krishto ᠒a minthe ᠒on kie fō ndūgu. Pōō ni nā'an ᠒wa'anli yei ki'ē nō chwīe nu ᠒gwa pē ᠒a pugu ni ᠒kwo chho faan ndaon ntōgo ᠒kuon yaon ye'i tētētē nē, pīni shendaon ᠒a a kā'o nē. Pōō gha ndugwi nu nōon ᠒a mbha nnu ᠒on ᠒a a pi᠒ Minnwi nē ghā ndho pi mo᠒ khwā ᠒a a fā'o mbī᠒ Minnwi pugu pa ᠒gwamishua, ntōgo ᠒kuon pi᠒ ᠒a a fā'o nē.

Mā'an nu chrā

¹ ᠒wa'anli yei llo mbho mu Pōō, mbo ᠒gan ntaon Jisho, ki lo ndho pi mbho ᠒gwamishua, ki ntōgo pi mbho ᠒on. A tōgo pi mbho Jisho Krishto, pugu Minnwi, mbo Tāa vi, ᠒a a ni ᠒ku'ō ni ju mo᠒ gu nē.

² Pigi pa ᠒guon ghan pi᠒, ᠒a pigi pugu pō hēi᠒ ka'a nē, chrā ni pa choshi mo᠒ Galashia.

³ Pwapu᠒ pugu pa ghīghri llo mbho Minnwi mbo Tāa via, pugu Jisho Krishto, mbo Taatho pō ni pēi. ⁴ Jisho yei ni mfe non yi ᠒khu nthē phī yia, nō fu'u nu via mo᠒ mbhi pīphī yei, ᠒kwan nō ha'an Minnwi ndō mbo Tāa via ni ntā'a nu nē, ⁵ ᠒guon ndigha'o ghao ki ndugwi yi pō ji. A yie.

ηκἰνὶ pwa pisha'akhɔ wu'ɔ ta'a yi

⁶ Nja ngrāo ηkwan nɔ ha'anj pəi kwo thɔ ntei ηon ye ηa a gē vəi, ntɔgɔ pi ηkuon pwapuη Krishto, ηka thɔ njɔu pi njiη ηkwan pwa pisha'akhɔ nduon nε. ⁷ Yichəi pwa pisha'akhɔ nduon lɔ nji'i mbɔ fɔ, a pɔ pi ηa pichəi pa ηgwa thɔ mfε ηgə'i ni pəi, ntā'a nu ηkwri pwa pisha'akhɔ Krishto. ⁸ Nɔɔ, ä nji'i nthɔ pigi ki ηgan ntaon Minnwi llɔ po, nchiï pwa pisha'akhɔ ki a lɔ mbɔ pi ye ηa pigi ni nchiï ni pəi nε, nchɔnɔ pɔ mbiη yu llɔ mbhɔ Minnwi. ⁹ Nɔ ha'anj pigi ni ηkwo chhu, mbini nu'uj nchhu ndwe ηkamu'ɔn nε, ηa ηon nthɔ nchiï pwa pisha'akhɔ ni pəi, ki a lɔ mbɔ pi ηkwan ye ηa pəi ni mbiη nε, nchɔnɔ pɔ mbiη ηgan vi, llɔ mbhɔ Minnwi.

¹⁰ Mi chhɔ ndwe mba'o pi ηa ηgwamishua piη a, ki mi pa'o pi ηa a piη Minnwi mbiη a? Ki mi pa'o pi nɔ chwie nu ηa tūa ηgwamishua pwa? A kan ni mbɔ ηa ηgu'ɔ mba'o pi nɔ chwie nu ηa tūa ηgwamishua pwa, ηshi kan nji'i mbɔ muuj fà'a Krishto.

A gē Minnwi ηgē Pɔɔ

¹¹ Nə'anj nchwie pəi ji, ma liη pan, ηa pwa pisha'akhɔ ye ηa a ni nchiï mmu nε lɔ ndhɔ pi mbhɔ ηgwamishua.

¹² Nthe ηa a shini ndɔ mfε sheshe ηonmishua vəi, ndɔ pa'a pi lɔ nje'i a ye'i nɔ ghɔ. A thɔ vəi ntɔgɔ pi mon nnu ηa Jishɔ Krishto ni nɔon vəi nε.

¹³ Pəi ni nja'o ηkwan ha'anj chombhi a ni mbɔ, ndii ηa mi ni nthɔ njɔu njiη ηkwan nnu Minnwi pa ηgwa Juu nε, ηkwan ha'anj ηki thɔ mfε titini ηgə'i ni choshi Minnwi, mba'o nu nɔ shi'i nu vi nε. ¹⁴ ηki ghəi shhi mon ηkwan nnu Minnwi pa ηgwa Juu nchaa ntou pa kuo pigi, nthe ηa ηki ya mfā'o ntou ni'ij njü'ɔ mon nü'ɔn pa ηkhu taa pan.

¹⁵ Nɔɔ ndii ηa ju ye ηa a ni ηkwo chu'ɔ a llɔ ndii ηa müuj a ni nshūu a nε, ndɔ mbini nu'uj ηgē a

ntɔgɔ pi ŋkuoŋ pwapuŋ yi, ¹⁶ ni mfā' o pwanju' o nɔ nɔoŋ nu muuŋ vi vəi nne ŋa minthe ñchii pwa pisha' akhɔ nthɛ vi shina pa ŋgwa taon nduoŋ nɛ, ñshini ndo ŋgəi mbhɔ sheshəŋon nɔ kwe nu ntigi. ¹⁷ Ñshini ndo mbini ŋku' o Jerushaleiŋ nɔ yəi nu pa ŋgwa pɛ ŋa pugu ni mbɔ pa ghaŋ ntaon Jishɔ ŋkaon ma mbɔ nɛ. Ŋki ka ghəighəi ta'a ŋgɛ moŋ la' ataon Arabia, ndhɔ mbini mbini Damashiku.

¹⁸ Trɛi ŋga' o ni ŋga ntɔgɔ, ŋku' o Jerushaleiŋ nɔ kra nu Kefa, * pigi yu chhɔ nɔ tiɛŋnchrɔ llɛmbhi. ¹⁹ Ñshini ndo njəi kaŋ ta'a ŋgaŋ ntaon Jishɔ ŋkiɛŋ Jɛiŋ ndiŋ Taathɔ. ²⁰ Nnu ŋa ña' aŋ nɛ nnu shini. Minnwi ji ŋa ñdɔ ndɛ' i pi ŋgiɛŋ.

²¹ A gha nda' a, ŋgəi moŋ pa krao ŋgei Shiria pugu Shilishia. ²² Moŋ ndii ghɔ, pa ŋgia chɔshi Krishto moŋ Judia shini ndo naa ma njəi a, ²³ pugu ni ŋgu' o nja' o ya' o pi chhu nu ŋa, “Ŋon vɛ ŋa a ni nthɔ mɛ ŋgə' i ni pia nɛ thɔ nɛ ndwɛ nchii pi piŋ yɛ ŋa a ni ŋkaa nu nɔ shi' i nu nɛ.” ²⁴ Nnɛ, pugu gha' o Minnwi nthɛ a.

2

Pa pichəi ghaŋ ntaon Jishɔ piŋ Pɔɔ

¹ A ni ŋga nda' a khwɛnchrɔ ŋga' o, mbini ŋku' o Jerushaleiŋ, pigi Banaba ni ŋku' o ka' a. Mi ni ndɔgɔ Taitu pigi pugu ku' o ka' a. ² Mi ni ŋgəi nthɛ ŋa Minnwi ni nɔoŋ ŋa ŋgəi. Mi ni mfī' i ŋkəni pwa pisha' akhɔ yɛ ŋa mi ni nchii ni pa ŋgwa taon nduoŋ nɛ moŋ kiri pa thishi chii chii tə' i vugu. Nnɛ nthɛ ŋa ñshini ndo ntā' a nu ŋa fā' a ŋa mi ni ŋkwo fā' a, pugu pa yɛ ŋa ñmfā' a nu nɛ tɔgɔ gha. ³ Ndo pugu shini ndo nji' i mfra nɔ ni' iŋ nu Taitu ŋa pigi yu ni mbɔ ka' a nɛ ŋgunu mbrɛi, nji' i nthɛ pi nɔ ha' aŋ

* 1:18 1:18 Kefa pɔ pi ligi Pita moŋ chrà Gri.

a ni mbɔ pi ɲon Gri, ⁴ ndɔ pichəi ɲgwa ni ntā'a nu ɲa pi ni'ɲ vi ɲgunu mbrɛi. ɲgwa pei ni mbɔ ɲgwa ɲa pugu ni mfi nu ɲa pugu ghan piɲ, ɲi'ay nii shina pigi nɔ pa miyra, nɔ tā'a nu la'o taon nu mon kŭna mbhɔ gí pa Juu ɲa pigi taon fɔ nthɛ ɲa pigi pa Krishto Jishɔ ta'a yi nɛ. Pugu ni ntā'a nu ɲa pigi pɔ mon kŭna. ⁵ Pigi shini ndɔ mbɪɲ chwɛ nu nnu ɲa pugu ni nchhu nu nɛ kan shigɛi yi, nɛ ɲa nnu shini pwa pisha'akhɔ kina ni pəi.

⁶ Nɔ ni ɲgwa pɛ ɲa pugu ɲgwa chii chii shina pəi nɛ, yaon ɲa pugu yie ghɔ lɔ ɲji'i mbɔ yichəi nnu vəi, Minnwi shi'a nɔon shieligi. Pugu shini ndɔ mbɪgi sheshe nnu fhi vəi. ⁷ Pugu ni ɲka yəi pi ɲa Minnwi chu'ɔ a ɲa ɲchii ɲkɔni pwa pisha'akhɔ ni ghan ki nii ɲgunu mbrɛi* nɛ, wu'ɔ nɔ ha'ay pi ni nchu'ɔ Pita ɲa a chii ni ɲgwa ɲa pi ni'ɲ vugu ɲgunu mbrɛi nɛ. ⁸ Nthɛ ɲa ɲon ɲa a ghà ntɔgɔ mbɪɲ Pita mfā'a ɲa â chii ɲkɔni pwa pisha'akhɔ nɔ ɲgan ntaon Jishɔ ni ɲgwa ɲa pi ni'ɲ vugu ɲgunu mbrɛi nɛ, ghà ɲgu'ɔ mfā'a ju mbɪɲ mu ɲa ɲchii ni pa ɲgwa taon nduon. ⁹ Ndi ɲa Jɛɪɲ pugu Kefa, ni Jouɲ ɲa pugu ni mbɔ nɔ pa kwini ni ɲəi fi'i pwapuɲ ɲa Minnwi ni nɔon vəi nɛ, pugu chrā ni pigi Banaba ni mbhɔ nɔ nɔon nu ɲa pugu piɲ nnu ɲa pigi yɛ'i nu nɛ, ɲa pigi ghəi nchii ni pa ɲgwa taon nduon, pugu chii yugu ni ɲgwa ɲa pi ni'ɲ vugu ɲgunu mbrɛi nɛ. ¹⁰ Pugu ni ɲgu'ɔ mbini nchhu pi ɲa pigi kwɪɲ ghan piɲ mbɔ ghan pou Jerushalɛɪɲ, ɲgu'ɔ mbɔ nnu yɛ ɲa mi ni ɲkwo ya ɲkhwā nu nɔ chwɛ nu nɛ.

Pɔɔ fɛ'i Kefa (Pita)

¹¹ Nɔ pɪgi nu, Kefa ni ɲa mbɔ Antio yichəi ndii, ɲəi ɲa a ni nthɔ nchwɛ nnu ɲa a lɔ ɲji'i ɲkā'o nɛ, mbɪga vi

* ^{2:7} 2:7 ɲgwa ɲa pi lɔ ni'ɲ vugu ɲgunu mbrɛi nɛ, pɔ pi pa ɲgwa taon nduon, ɲgwa ɲa pi ni'ɲ vugu ɲgunu mbrɛi nɛ, pɔ pa ɲgwa Juu.

shhi ηgwa. ¹² ηk̄aon̄ pichəi ηgwa ηa Jεiη ni ntaon̄ vugu nε maa nchəiη, Kefa ni nthō nji maon̄ pugu pa ηgwa taon̄ nduon̄, ηgwa pighō gha nthō nchəiη, a fu'u non̄ yi mb̄inī njiη nthε ηa a ni nthō mb̄ōgō ηgwa pε ηa pugu ni nthi yugu pi ηa pi ni'iy ηgwa taon̄ nduon̄ ηgunu mbrεi nε. ¹³ Pichəi pa ηgwa Juu, mb̄ō ghaη piη, p̄inī Kefa mon̄ mbha nnu mifīi yei, ti Banaba ηkaa yu gū mon̄ mifīi yugu gh̄o.

¹⁴ Mi ni ηga njəi ηa mbha nnu pugu lō nji'i nt̄ōgō ndaon̄ ntou ηkuon̄ nnu shini pwa pisha'akh̄o, ñchhu ni Kefa shhi pugu ghao ηa, “Gò nduthō yō ya mb̄ō ηon̄ Juu, ndō nchhō ch̄ombhi yō nō ηon̄ taon̄ nduon̄ ki lō mb̄ō pi ηon̄ Juu. Ti a kie pi nεiη ō fra ηgwa taon̄ nduon̄ ηa pugu chhō ch̄ombhi yugu nō pa Juu?”

Pa Juu pugu pa ηgwa Taon̄ Nduon̄

t̄ōgō pi mon̄ piη nu ndūgu

¹⁵ Pia ni non̄ yia, pi phi via pia p̄ō pi ηgwa Juu, ki lō nji'i mb̄ō ηgwa taon̄ nduon̄, mb̄ō “ghaη phi” nō ha'ay pi ghà mēiη vugu nε, ¹⁶ ndō pia ji ηa ηon̄ shi'a nji'i mb̄ō ηon̄ nd̄ind̄i shhi Minnwi nt̄ōgō pi ηkuon̄ nū'oy nu gí. ηon̄ ghà ηgu'ō nt̄ōgō pi mon̄ piη nu Jishō Krishto.† Nnε pia ηkaa pia piη pi Krishto Jishō ηkaon̄ maa nt̄ōgō shá'a, nt̄ōgō pi mon̄ piη ηa pia fā'o mb̄iη Krishto nε, ki lō nt̄ōgō pi mon̄ nū'oy nu gí. Nthε ηa mba'a yichəi ηon̄ t̄ōgō shá'a shhi Minnwi nthε pi ηa a ni nū'oy gí.

¹⁷ Ti pia mba'o nō p̄ō nu ηgwa nd̄ind̄i pi mon̄ piη nu Krishto, pa Juu lii via nō ghaη phi, yie gh̄o nōon̄ ki'ε pi ηa Krishto p̄ō pi ηgaη piη nnu phi? ηga! ¹⁸ Nthε ηa mi mb̄inī nu'uy ηkrao yaon̄ ηa mi ni ηkwo shāaη mā'ay shhε nε, yie gh̄o nōon̄ ηa ñōon̄ non̄ a ηa mi ηgusha'a. ¹⁹ Nthε

---

† 2:16 2:16 A nthε ηon̄ p̄inī ηkara li'i yei ηa piη ηa Jishō Krishto ni nōon̄ nε.

ηα mi ni fūoη nchho chombhi, mba'o pi no nū'oη nu gí ndūgu, ndo mi ni ηga ndūgu mbho gí, mfa'o ghrí no chho nu chombhi mbho Minnwi. ²⁰ Pi kwo kwīη vigi Krishto ηkuoη wá'a ka'a. A lo nu'uη nchho mmu nchho chombhi a, a chho Krishto chombhi yi moη chombhi a. Chombhi ye ηa ñchho nu ndwe moη frēinoη ne, ñchho ntogo pi moη piη nu Muuη Minnwi, ηa a ni ηkhwā a mfe noη yi nthē a ne. ²¹ Ndo nji'i ndāa pawapuη Minnwi, nthē ηa a kaη mbo ηa ηoη nthē a po yi ndīndī shhī Minnwi ntogo pi ηkuoη nū'oη nu gí, kaη Krishto ni ηkhu pi gha.

3

Lūgu nu po ntogo pi ηkuoη piη, ki nū'oη nu gí?

¹ Pa na ηgwa Galashia, a chōno gō nchōno vōi? A ni mbo pi ligi pōi ηa pi ni mfi'i ηkwaη ha'ay pi ni ηkwīη Jisho Krishto ηkuoη wá'a ne. ² Na'ay mbie vōi ni yei nnu, pōi ni mfa'o Jijwe Minnwi ntogo pi moη nū'oη nu gí ki ntogo pi moη ya'o nu chrà Minnwi ndo mbiη? ³ A ha'ay pōi ya na? Pōi ni njē pi moη Jijwe Minnwi ntā'a nu ndwe mī'ēη pi ni ghrí ηgwamishua? ⁴ Pōi ni ntogo moη ntou ηgō'i ndīi ηa pōi ni mbiη Minnwi ne pi ghagha? A shini ndo mbo pi gha!

⁵ Minnwi yei ηa a ni mfe Jijwe yi ni pōi, mfa'a pa nnu ghraoghrao shina pōi ne ni nchwīe nenne nthē pi ηa pōi ghà nchwīe nnu ηa gí chhu ne, ki ntogo pi ηkuoη piη nu nnu ηa pōi ya'o ne? ⁶ A wu'o mbo no ha'ay Abrahaη ni mbiη Minnwi, nthē piη yi, Minnwi lōgo vi no ηoη ndīndī ne. ⁷ Pōi ji ne kī'ē ηa a ηgwa pe ηa pugu ghaη piη ne, ηa pugu puoη Abrahaη.

⁸ ηwa'anjli Minnwi ni ηkwo yōi nnu ye ηa a shi ndōgo li'i ne, ηa Minnwi shi nchwīe pa ηgwa taοη nduoη po yi ndīndī ligi yu ntogo pi ηkuoη piη yugu. Minnwi ni

nchii ḡkàni pwa pisha'akhɔ ni Abrahan ḡa, “Ntɔgɔ pi mbiḡ ghɔ, ḡguon pa la'ataon shi mfā'o mbɔrɔ.”⁹ Nnɛ, ḡguon ḡgwa pɛ ḡa pugu ghan piḡ nɛ fā'o mbɔrɔ pugu pa Abrahan mbɔ ḡgan piḡ.

¹⁰ Nthɛ ḡa ḡgwa pɛ ḡa pugu ghà nji'ə non ḡugu pi ḡkuon chwīe nu nnu pɛ ḡa ḡí chhu nɛ pɔ pi mon nchɔnɔ Minnwi, nthɛ ḡa pi nā'an ḡa, “Nchɔnɔ pɔ mbiḡ ḡgwa pɛ ḡa pugu lɔ nthi ḡkuon ḡguon nnu pɛ ḡa pi nā'an mon ḡwa'anli ḡí ndɔ nchwīe nu nɛ.”*¹¹ Ndwe pi ya nji ḡa mba'a yichəi ḡon pɔ yi ndandi shhi Minnwi ntɔgɔ pi ḡkuon nū'ɔḡ nu ḡí, nthɛ ḡa, “ḡgwa ndandi shi mfā'o chɔmbhi ntɔgɔ pi ḡkuon piḡ nu Minnwi.”†¹² Ndɔ ḡí lɔ nji'i nthi pi ḡkuon piḡ, ḡwa'anli Minnwi ka chhu pi ḡa, “Sheshɛḡon ḡa a chwīe ḡguon nnu ḡa ḡí chhu nɛ, shi mfā'o chɔmbhi.”‡¹³ Krishto ni ḡkwo yuon via mfu'u mon nchɔnɔ llɔ mbhɔ ḡí ntɔgɔ pi ḡkuon pɔ nu nchɔnɔ nthɛ via. Nthɛ ḡa pi nā'an ḡa, “Nchɔnɔ pɔ ni sheshɛḡon ḡa pi krēi vi ḡkuon thi nɛ.”§¹⁴ Krishto Jishɔ ni nchwīe nne nji ḡa ntɔgɔ mbhɔ yu minthɛ pa ḡgwa taon nduon fā'o mbɔrɔ Abrahan, nne ḡa minthɛ pia fā'o Jijwɛ ḡa Minnwi ni ḡkā'a nɛ ntɔgɔ pi ḡkuon piḡ.

ḡí pugu kà'a

¹⁵ Nɔ mā'an nu fi'i ni nnu ḡa a ghà ndɔgɔ li'i shina ḡgwamishua nɛ, ma liḡ paḡ, ndii ḡa paa ḡgwa pɔ ni ta'anḡgi ḡkuon nnu ti ḡgwrā kina nɛ, mba'a yichəi ḡon nu'un nchi'i ki mbigi sheshe yaon ḡkuon ghɔ. ¹⁶ Ndwe, kà'a ghɔ ni mbɔ pi ni Abrahan pugu ta'a mbhɛ yaon yi. A shini ndɔ nji'i nchhu pi ḡa, “ni pa mbhɛ ḡgwa pi,”

* 3:10 3:10 ḡwa'anli Mbra Fɛ nu ḡí nɛ 27:26. † 3:11 3:11 Habaku 2:4. ‡ 3:12 3:12 ḡwa'anli Ghan Fà'a Nda Minnwi 18:5. § 3:13 3:13 ḡwa'anli Mbra Fɛ nu ḡí 21:23.

mbɔ ntou ηgwa, a ni nchhu pi ta'a yi, “mbɔ ta'a mbhě yaon yɔ,” mbɔ Krishto. ¹⁷ Yei nnu ηa ñchhu nu nɛ, gí ηa a ni nthɔ pi khwɛ ηkii nga'ombhi ni trɛi wuη njiη nɛ, nthɛ pa'a a lɔ mbə'i kina ηa Minnwi ni ηkwo wrā pugu Abrahaj nɛ, nɛ nɔ chi'i nu kà'a Minnwi. ¹⁸ Nthɛ ηa fé Minnwi kaj ni nthi pi ηkuon nū'ɔη nu gí, a nōon ηa a lɔ nu'uy nthi pi ηkuon kà'a Minnwi. Ndɔ a ni ntɔɔ pi ηkuon kà'a Minnwi ηa a ni mfɛ fé ghɔ ni Abrahaj.

¹⁹ Ti ghère gí ni mbɔ pi khɔ? Pi ni mfɛ gí nɛ ηa a nōon yaon ηa phi yie ghɔ nɛ, mfa'a ji ti ηgəi nchəiη ndii ηa mbhě yaon Abrahaj ha'aj pi ni nchwie kà'a nthɛ vi shi nthɔ nɛ. Minnwi ni mfɛ gí ntɔɔ mbhɔ pa ghan ntaon pi ni Mushi nɔ ηon ηa a ki thi shina Minnwi pugu pa ηgwamishua nɛ. ²⁰ Ndɔ ndwɛ, ηgan titri ghà ηga mbɔ, a nōon ηa a lɔ ηgu'ɔ mbɔ pi nnu ta'a ηon. Ndɔ ndwɛ, Minnwi wu'ɔ mbɔ pi ta'a ηon.*

Ghère gí

²¹ Yie nōon ηa gí pɔ pi ki'ingini ni kà'a Minnwi? ηga! Nthɛ ηa yichəi gí kaj ni mbɔ ηa a nthɛ a fɛ chombhi, pɔ nu ηon ndindi shhi Minnwi kaj mbɔ shini ntɔɔ pi ηkuon nū'ɔη nu gí. ²² Ndɔ ηwa'anjli Minnwi chhu ηa ηguon ηgwa pɔ pi pa kina mbhɔ phi, nɛ ηa a nthɛ pi fɛ kà'a yɛ ηa a lɔ pi ηkuon piη† ηa Jishɔ Krishto nōon nɛ, ni ηgwa pɛ ηa pugu piη nɛ.

²³ Ndɔ ηkaon piη maa nthɔ, gí ni ηkrao vigi ni'iy chəiη ti ηgəi nchəiη ndii ηa pi ni nōon piη nɛ.

²⁴ Nɛnɛ, gí ni mbɔ ηgan nōon ndaon ni pigi ti Krishto nu'uy nthɔ, nɛ pigi kie ηkuon piη mbɔ ηgwa ndindi shhi Minnwi. ²⁵ Ndɔ ndwɛ nɔ ha'aj piη kwo thɔ nɛ, a lɔ

* ^{3:20} ^{3:20} Minnwi ni mfɛ kà'a yei ni Abrahaj ki lɔ ntɔɔ pi njiη ηon. † ^{3:22} ^{3:22} A nthɛ pi pini ηgu'ɔ ηkara li'i yei ηa piη nu Jishɔ Krishto.

nu'uy mbie ña a tho ndina gí ni pigi. ²⁶ Nthe ña ñtogo pi mbho Krishto Jisho, ñguon vëi ghao puon Minnwi ntogo pi ñkuon piñ. ²⁷ Pëi ña pëi ni ñkwe ñkhi no po nu ta'a yi pëi pa Krishto ne, kwo ma'an Krishto no ndhwi mbiñ pëi. ²⁸ Nenne, kwri lo mbo shina pa Juu pugu pa ñgwa taon nduon, shina pa kuna pugu pa ñgwa ña pugu lo mbo pa kuna ne, shina mbia pugu pa piñge, nthe ña ñguon vëi ghao ta'a yi mon Krishto Jisho. ²⁹ Pëi mbo yi Krishto, kan pëi mbhe yaon Abrahon, nshi mfa'o ka'a ña Minnwi ni ñka'a Abrahon no gho ne.

4

Pia ni mfion mbo pi pa kuna

¹ Na'an ma'an fi'i ni li yei, no ha'an muon pi'i mikethi nda pugu ne, ti mfe pi no ha'an ñguon yaon shi nde mbo pi ji ne, a lo nji'i nchaa ñkuna. ² A fa'o no ya'o nu ncho pa ñgwa ña pugu lina nu ni ju ti a shi nu'uy ñku'o ñgu mmehon ñka'o no ndii ha'an ta'a vi ni nu'on ne. ³ A wu'o no ha'an a ni mbo ni pia ndii ña pia ni ñgu'o mbo puon pro ne, pia ni mbo pa kuna mbho pa nu'on ñkuon mbhi yei.

⁴ Ndo ndii ni ñga ñka'o, Minnwi taon Muon vi, mingwe phi vi, a fa'o no nu'on nu gi Mushi, ⁵ no yuon nu pa ñgwa pe ña gi tuo vugu ne pugu lugu, nne ña pinthe Minnwi logo via no puon pi. ⁶ Nthe ña pëi pa puon ne, Minnwi fe Jijwe Muon vi njü'o pia, mbo Jijwe ña a yua ña, "Baba, Ta'a a." ⁷ Nenne, o lo nu'uy mbo pi ñkuna, o po pi muon. Nthe ña o po pi muon ne, Minnwi fe ñguon yaon ña a fa'o ne ve.

Poo fa'o ñgwa la'ataon Galashia njü'o yu

⁸ A ni mbo ndii shhi, mbo ndii ña pëi shini ndo naa nji Minnwi ne, pëi ni mbo pa ñkuna mbho pa maon ña pugu

lo ndo mbo nnwi ne. ⁹ Ti ndwe na pae kwo ji Minnwi ne, ki nthe pi na Minnwi kwo ji vae ne, pinthe pae kie pi neinj mbini nkara mbini nkuon nu'oj nkuon mbhi yei na a lo nji'i mfa'oghr'i ki ghere ne, pae ta'a nu mbini mbo pa nkuna mbho pa nu'oj pigho nkamu'oj? ¹⁰ Pae gha ndina ni nu'oj nu pichae pa mme lle pugu pa tan, pugu pa ndii ni pa nga'o. ¹¹ Mfa'ogrho nthe vae na ngae'i na njae nthe vae ne phe pi gha. ¹² Pa lij pan, mba'o mbho na pae po no mmu, nthe na mummu kwo po no pae.

Pae lo nji'i mfaan nnu mbij mu. ¹³ Pae ji na a ni mbo nthe pi na noj a shini ndo nja mbo shi'i ne na nki chii nkani pwa pisha'akhoo ni pae fion nge. ¹⁴ Ndo nji'i nthe pi no ha'an noj a ni mbo nne ne, mbo no moon nu ni pae ne, pae shini ndo ndaa a ki nchi'e a, pae ni mbij a no ngan ntaon Minnwi, no Krishto Jishoo nduthoo yi. ¹⁵ Ti ndwe, a loko koo ndoko li'i ni fi'i pwanju'oo ye na pae ni mfa'oghr'i? Mmu nduthoo a, minthe nchhu na pae kan ni nthe pae fu'u muun ligi yae mfe vae no ha'an a kan ni nji'e. ¹⁶ Nka pini mbo pi mbina vae ndwe nthe na nchhu nnu shini ni pae ne?

¹⁷ Ngwa pigho noon nu na pugu fa'oghr'i yae ntou yi ndo pa'a ndo mbi'i pi shi'i nthe vae. Pugu ta'a nu mfenne vae yae mu, nne na pae kina ni nguon njoo'oo yae njij pugu. ¹⁸ Njon mfa'oghr'i ntou khwa'oo chwie nu shi'i, kan a pwa, ndo a chwie nguon ndii ghao, ki lo ngu'oo mbo pi ndii na pia po ka'a ne. ¹⁹ Pa puon mi puon pan, mbini nchho ngwie noj a no mingwe shuu na a phi nu ne, nne ti pae nu'un ntini mon Krishto. ²⁰ Njua na pia kan ni mbo pi ka'a, nkwi nkwan nggi na nchra nu no ne, nthe na mfa'oghr'i ntou finthoo nthe vae.

Liloo mbho Haga pugu Shera

21 Pəi shwei a, pəi ɲa pəi khwā nɔ kina nu ɲkuon ɡí nɛ, pəi shi'a ɲjwɛɛ yaon ɲa ɡí ghɔ chhu nɛ? 22 Nthɛ ɲa pi nā'anj ɲa Abrahan ni mfā'o paa puon pimbia, ta'a yi pɔ mūuɲ vi pɔ miŋgwɛ ɲkūna, yichəi pɔ muuɲ vɛ ɲa a shini ndɔ mbɔ kūna nɛ. 23 Pi ni mbhi muuɲ vɛ ɲa mūuɲ vi ni mbɔ miŋgwɛ ɲkūna nɛ, ntɔɔɔ pi ɲkuon mbi'i nu nnu ɲgwamishua, ndɔ mbhi muuɲ vɛ ɲa mūuɲ vi miŋgwɛ ɲa a shini ndɔ mbɔ ɲkūna nɛ, ntɔɔɔ pi ɲkuon kà'a Minnwi.

24 Ndwɛ, paa piŋgɛ pei thi pi nɔ ligi yaon, pugu pɔ nɔ paa kina. Ta'a yi, mbɔ Haga, pɔ nɔ yɛ kina ɲa Minnwi ni ɲgwrā pugu pa puon Ishrae ɲkuon Mbra Shinai nɛ. A ni mbhi puon pugu pɔ pa ɲkūna. 25 Haga yei pɔ pi nɔ mbra Shinai mon la'ataon Arabia, mbɔ nɔ Jerushalɛiɲ shi'a nthɛ ɲa a pɔ mon kūna pugu pa puon pi. 26 Ndɔ yɛ Jerushalɛiɲ ɲa a pɔ po nɛ, lɔ ɲji'i mbɔ mon kūna ndɔ mbɔ mūuɲ via. 27 Nthɛ ɲa pi nā'anj ɲa:

“Fā'o pwanju'ɔ, ma ɲkhwè ɲa a lɔ mbhi nɛ,
pa'o ɲgɔu, ɲkəi ni pwatua,

mbɔ ɡɔ ɲa muuɲ lɔ naa ma naon ghɔ nɛ,
nthɛ ɲa puon ju ɲa pi shini ndɔ mfā'o ndii yi nɛ

shi ɲjiɛɲ nchaa yi miŋgwɛ* yɛ ɲa a fā'o mimbia ghɔ
nɛ.”

28 Pəi ndwɛ, ma liɲ paɲ, pɔ pi puon Minnwi ntɔɔɔ pi ɲkuon kà'a wu'ɔ nɔ ha'anj Aiji ni mbɔ nɛ. 29 Ndɔ wu'ɔ nɔ ha'anj ndii ghɔ muuɲ yɛ ɲa pi ni mbhi vi ntɔɔɔ pi ɲkuon pi'i nu ɲgwamishua nɛ ni mɛ ɲgə'i ni yɛ muuɲ ɲa pi ni mbhi vi ntɔɔɔ pi ɲkuon ɲkwan ha'anj Jijwɛ Minnwi ni ntā'a nu nɛ, a wu'ɔ ha'anj a pɔ ndwɛ nɛ.

30 Ndɔ ɲwa'anli Minnwi chhu pi ɲa? A chhu ɲa, “Yōu miŋgwɛ ɲkūna pugu muuɲ vi, nthɛ ɲa mba'a muuɲ miŋgwɛ ɲkūna ghɔ lɛ ma mfā'o maon taa pugu muuɲ vɛ

* 4:27 4:27 Ye i li'i thɔ nchhu pi Haga ɲa a ni mfā'o Abrahan nɔ kuo ndii nɛ.

mingwε ηa a lɔ mbɔ ηkūna nε ka'a." ³¹ Nnε, ma līη paη, pia lɔ nji'i mbɔ pi puoη mingwε ηkūna ghɔ, pia pɔ pi yi mingwε ye ηa a lɔ mbɔ ηkūna nε.

5

Krishto kwo chwīe pia lūgu

¹ Nɔ taoη nu moη kūna, Krishto kwo fu'u via moη ghɔ. Nthε yie ghɔ, thi a tīni ki lɔ nu'uy mfe noη yɔ ni lri kūna.

² Lii ηjəi nduthɔ a, Pɔɔ, chhu nu ni pəi ηa pəi nu'uy mbiη nnu nii ηgunu mbrɛi, kaη Krishto lɔ nji'i mfā'o ghɛrɛ ni pəi. ³ Nchhɔ nε nshūu tənə sheshənoη ηa a wu'ɔ mbiη nnu ni'iy ηgunu mbrɛi nε, ηa a yī'i ηa a nū'ɔη ηguoη gí. ⁴ Pəi fɛnε noη yəi mbiη Krishto, pəi ηa pəi tā'a nu ntɔgɔ pi ηkuoη nū'ɔη nu gí mbɔ yi ndīndi nε. Pəi lɔ nu'uy mbi'i moη pwapuη Minnwi.

⁵ Nthε ηa ntɔgɔ pi moη Jijwε, moη piη, pigi ni noη pigi ni pwatua thɔ njwεrɛ yaoη ηa pigi kwā'a nu nε, mbɔ pɔ nu ηgwa ndīndi shhi Minnwi. ⁶ Moη Krishto Jishɔ, ni'iy nu ηgwa ηgunu mbrɛi ki mienη nu ki lɔ ni'iy lɔ nji'i mfā'o yichəi ghɛrɛ. Yaοη ηa a ghɛrɛ nε pɔ pi piη ηa a fā'a ntɔgɔ ηkuoη khwǎ nε.

⁷ Pəi ni nja ntei tei ghɔ shi'i, ti a ni mbini mbɔ gɔ ki'ingini ni pəi nɔ yōu nu njiη nnu shini? ⁸ Yei līgəi ηa pəi mienη nnu shini lɔ ndhɔ pi mbhɔ ηoη ηa a ki gē vəi nε. ⁹ Ntīgi pīphī yei pɔ pi nɔ muuη mi shigɛi yaοη chwīe prupina ku'ɔ ηa a ghà nchwīe ηguoη prupina ku'ɔ. ¹⁰ Nja mfā'o tininju'ɔ moη Taathɔ nthε vəi ηa mba'a pəi yi'i nthi ηkuoη nnu nduoη ntɔgɔ ye ηa ηgwēiη nε. Sheshənoη ye ηa a thɔ mvū'u vəi nε shi mfā'o njɔ, ki a pɔ pi gɔ.

¹¹ Ndɔ ni mmu, ma līη paη, ηkaη ηgu'ɔ mbini nthɔ nchi pi ηa a pie ηa pi ni'iy ηgwa ηgunu mbrɛi, pi shi kaη

ndɔ nu'uj mɛ ɲgə'i vəi. A kaɲ ni mbɔ pi nɛnnɛ, kaɲ chrà Minnwi ɲa ɲchii nu nthɛ gu Krishto ɲkuonj wá'a nɛ, shi kaɲ nu'uj mbɔ ki'ingini. ¹² ɲgwa pighɔ ɲa pugu tāra thɔ yəi nɛ ya nɛ ɲgəi shhi mbu'ɔ nonj yugu.

¹³ Nthɛ ɲa pi ni ɲgē vəi ɲa ki'i pəi nu'uj mbɔ monj kũna, ma pa liɲ paɲ, ndɔ ki'i pəi lɔgɔ yie a pɔ shɛndaonj nɔ kie nu fɔ nchwie pa nnu piphɛ ɲa frɛinonj yəi tā'a nu nɛ. Ndɔ pəi ka tɔgɔ pi monj khwā ɲgērɛ nonj pəi.

¹⁴ ɲguonj gí chiri ntaonj monj ta'a gí yei ɲa, "Khwā taakuo yɔ nɔ ha'anj ɔ khwā nonj yɔ nɛ." ¹⁵ Ti pəi nthɔ ntā'a lá'o, ndɔ nshāanj nonj pəi, pəi lina nu kaɲ pəi shi njwi nonj pəi.

Chhɔ chɔmbhi yɔ nɔ ha'anj Jijwɛ tā'a nu nɛ

¹⁶ Ndɔ nnu ɲa ɲchhu nu nɛ pɔ ɲa chhɔ chɔmbhi yɔ pi nɔ ha'anj Jijwɛ chhu nɛ, kaɲ mba'a ɔ nu'uj nchwie nnu ɲa frɛinonj tā'a nu nɛ. ¹⁷ Nthɛ ɲa pa nnu ɲa frɛinonj khwā nɛ pɔ ni kipina pugu Jijwɛ, pa nnu ɲa Jijwɛ tā'a nu nɛ pɔ ni kipina pugu pa frɛinonj. Pa nnu pei pɔ pi ni kipina, nɛ minthɛ pa'a ɔ lɔ nchwie nnu ɲa ɔ khwā nɔ chwie nu nɛ. ¹⁸ Ndɔ pəi nja'o pi nnu ɲa Jijwɛ chhu nu nɛ, pa'a a lɔ nu'uj nsha'a gí nsha'a vəi.

¹⁹ Pa mbha nnu ɲa frɛinonj ghà nchwie nɛ lɔ nu'uj mbɔ pi nnu ləiɲ: shúonj, mbha nnu tɔtrɔ, pa nnu shhunonj, ²⁰ gha'o nu pa nnwi, liɲ, kipina, minduonjnduonj, kighi'ə, mɛmmɛ pigítua, tā'a nu nɔ pɔ nu shhi, ki lɔ nja'o nnu mbhɔ ɲgwa nduonj, fu'u nu nonj shina ɲgwa ha'anj pəi pugu lɔ mbí'i nnu ta'a ɲkwanj, shērɛ nu ntaonj puonj mi chu'u, ²¹ chwie nu pa nnu kighi'ə, paa nu là'o, ghəi nu monj pa lí'i jí ki tou pugu pa ɲguonj ɲkwanj nnu pei. ɲshūu tónə yəi ɲkwanj nɔ ha'anj ɲki ɲkwo shūu tónə yəi nɛ, ɲa mba'a ɲgwa pɛ ɲa pugu ghà nchwie ɲkwanj nnu pei nɛ fá'o shina monj Sha'afuonj Minnwi.

²² Ndo ntíeη Jijwε pɔ pi khwă, pwanju'ɔ, ghighri, wēiη njù'ɔ, pawapuη, mbha nnu shi'i, ta'anju'ɔ, ²³ junonη, wēiη nonη, yichəi kan ta'a gí lo ndāa ηkwanη nnu pei.

²⁴ Ndo ηgwa pε ηa pugu yi Krishto Jishɔ nε kwo kwīη frēinonη yugu ηkuonη wá'a pugu pa nnu pīphī pi, pugu pa nnu pε ηa a khwā nε. ²⁵ ηa pia fā'o chombhi pi llo mbho Jijwε nε, pia wu'ɔ nchho chombhi yia pi nɔ ha'əη Jijwε chhu nε. ²⁶ Ki'i pia mā'əη nthinta'o, ndo ki lo nchwie túa pichəi ηgwa pigi nu, ki ηgī'ə pichəi ηgwa.

6

Tiēη lrì pichəi ηgwa

¹ Līη pan, sheshenonη ηgū monη phī, pəi ηa pəi tini monη jijwε nε, pīnī nju'u vi monη jijwε juju. Lina ni nonη yɔ ηkaa ghɔ nji ηa ki'i ywε'i nu nii ghɔ ɔ chwie phī. ² Ghεε ntiēη lrì pichəi ηgwa nnε kan ɔ nū'ɔη gí Krishto. ³ Nthε ηa sheshenonη ndīi nonη yi ηa a mmēonη ndo mbɔ pi muonη mi nonη kan a fīi pi nonη yi.

⁴ Ndo sheshe nonη līi fā'a yi, nji ηa ä ntā'a nu ηkwēi njù'ɔ yi â pɔ nthε pi nonη yi ki lo mbɔ nthε pi taakuo yi. ⁵ Nthε ηa a pie ηa sheshenonη tiēη lrì yi.

⁶ Sheshenonη ηa pi yε'i vi ni chrà Minnwi nε ghrā nguonη maonη shi'i ηa a fā'o nε mfε yi nonη ηa a yε'i vi nε.

⁷ Ki'i pəi fīi nonη pəi, nonη shi'a mā'əη Minnwi ni kwəiη, sheshe yaonη ηa nonη phī nε a yε ηa a shi ηkwōo nε. ⁸ ɔ mbhī pi maonη frēinonη, ɔ kwōo gu llo monη frēinonη ghɔ, ndo ti ɔ mbhī pi maonη monη Jijwε, ɔ kwōo chombhi ki mmε monη Jijwε ghɔ. ⁹ Ndo ki'i pia kina chwie nu shi'i nthε ηa ndīi shi ηga ηkā'o pia kwōo shéi, nɔ ha'əη pia mierη ki ya'a kuo. ¹⁰ Nnε ki'ε, nɔ ha'əη pia fā'o shina nε, pīa chwie shi'i mbīη nguonη ηgwa ghao. Mī'ēη mbɔ mbīη ηgwa pε ηa pugu ηgia ghanη piη nε.

Ndugwi njiḡ shūu nu tónə pugu pa fε nu mbɔɔ

¹¹ Lii njəi ḡkwanḡ ha'anj nā'anj yei lī'i ni nyanḡ mbhɔ, ndɔ nā'anj a gha'ogha'o nε! ¹² A wu'ɔ ḡgwa pε ḡa pugu tā'a nu nɔɔḡ nɔḡ moḡ frɛinɔḡ nε ḡa pugu fra vəi ḡa pi ni'ij vəi ḡgunu mbrɛi, nne ḡa ki'i pi fε ḡgə'i ni pugu nthε wá'a Krishto. ¹³ Nthε ḡa nji'i nthε pi pugu ḡa pugu nii ḡgunu mbrɛi nε, lɔ nji'i nū'ɔḡ ḡí nduthɔ yugu. Ndɔ pugu tā'a nu ḡa pi ni'ij vəi ḡgunu mbrɛi nne ḡa pugu kwɛi njù'ɔ yugu ḡa pəi nii ḡgunu mbrɛi moḡ frɛinɔḡ.

¹⁴ Ndɔ ni mmu, ki'i a ma mbɔ ḡa ḡkwɛi njù'ɔ a ḡkiɛḡ ḡa ḡgu'ɔ ḡkwɛi njù'ɔ nthε pi wá'a Jishɔ Krishto mbɔ Taathɔ via. Nthε ḡa ntɔɔɔ pi ḡkuoḡ gu Krishto ḡkuoḡ wá'a, ḡkuoḡ mbhi kwo pɔ yi kwij ḡkuoḡ wá'a vəi, mummu pɔ yi kwij ḡkuoḡ wá'a nɔ ligi ḡkuoḡ mbhi.

¹⁵ Nthε ḡa ni'ij nu ḡgwa ḡgunu mbrɛi ki mienḡ nu ki lɔ ni'ij lɔ nji'i mfá'o yichəi ḡhɛ̀rɛ. A pɔ nu ḡoḡ fhi mbɔ mmε nnu. ¹⁶ ḡhighri pugu pa kwoshini pɔ ni ḡgwa pε ḡa pugu yōu njiḡ chrà yei nε, mbini mbɔ mbiḡ Ishrae ḡa a yi Minnwi nε.

¹⁷ JĒ ndwε ḡgəi nu shhi, ki'i ḡoḡ tā'a a ni ndàḡ nthε ḡa pa tina Jishɔ pɔ mbiḡ nɔḡ mu.

¹⁸ Pwapuḡ Jishɔ Krishto, mbɔ Taathɔ via, pɔ ni jijwε yəi ghao, ma lij paḡ. A pɔ nεnnε.

ᮊwa'arjli Kih̄n a Fhi

Bambalang: ᮊwa'arjli Kih̄n a Fhi (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bambalang

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 17 May 2022

850ef3bb-da84-57bb-be90-e9077e8294e0